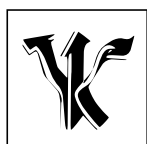

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПУБЛІЧНЕ УРЯДУВАННЯ PUBLIC MANAGEMENT

№ 5 (33) – грудень 2022

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

Публічне урядування
Свідоцтво KB 21596-11496 P
Видається з листопада 2015 року
Періодичність: 1 раз на квартал + 1 на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 07.12.2022)
Видання є таким, що реферується в міжнародних
та вітчизняних наукометричних базах:
Index Copernicus, ResearchBib,
Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography,
Google Scholar, “Україніка наукова”, “Джерело”.
Згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України
від 07.11.2018 № 1218 збірник “Публічне урядування”
внесено до Списку друкованих періодичних видань,
що включаються до Переліку наукових фахових видань
України, яким присвоєно категорію “Б”.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.
Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат,
цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за
собою право на незначне редагування і скорочення
(зі збереженням авторського стилю та головних
висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів
та не несе відповідальності за надану ними інформацію.
Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.
Адреса редакційної колегії:
ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія
управління персоналом”
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
Офіційний сайт видання:
www.journals.maup.com.ua/index.php/public-management

Public management
Certificate KB 21596-11496 P
Published from november 2015
Pereodisity: 4 times on a year + one
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 9 from December 7, 2022)
Collection is included to the international
and domestic scientometrics databases Index
Copernicus International, ResearchBib, Turkish Education
Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar,
“Україніка наукова”, “Джерело”.
According to the Order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine dated November 7, 2018, № 1218,
the collection “Public management”
is included in the List of printed periodicals, which are included
in the List of scientific professional editions of Ukraine, which
have been assigned the category “B”.
The articles were checked for plagiarism
using the software StrikePlagiarism.com developed
by the Polish company Plagiat.pl.
The authors are responsible for the content,
accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves
the right for a little change and reduction
(with preservation of the author’s style and main
conclusions). Editors can not share the world views of the
authors and are not responsible for the information provided.
Materials filed in the author’s edition.
Reprinting — with the editorial’s permission strictly.
Address of the editorial board:
Interregional Academy of Personnel Management
Str. Frometivska, 2, Kyiv, Ukraine, 03039
Official site:
www.journals.maup.com.ua/index.php/public-management

Публічне урядування : збірник. № 5 (33) — грудень 2022. Київ : ПрАТ “ВНЗ “Міжрегіональна Академія управління персоналом”, 2022. 132 с.

Вступне слово.....	10	структурами сфери цивільного захисту в умовах воєнного стану.....	64
Біліченко В. М. Ізраїльський досвід формування кадрового потенціалу збройних сил.....	11	Semenets-Orlova I., Klochko A., Amro Taiier Public management in the sphere of information security and democracy development in Ukraine in war time.....	73
Horbenko A. NATO ammunition safety management adoption to strengthen human safety in Ukraine.....	16	Тайєр Амро Взаємозв'язок систем забезпечення інформаційної безпеки та публічного управління в умовах воєнного стану: методи та можливості.....	83
Клименко Н. Г. Сутність механізму цивільного захисту ЄС та перспективи набуття Україною повноправного членства в ньому.....	23	Терент'єва А. В. Управління безпекою територіальної громади в умовах кризи.....	89
Коваль М. І. Управління фінансовою безпекою України в умовах деструктивного впливу екзистенційних кризових факторів, пов'язаних з російською агресією.....	34	Ткачук Р. С. Організаційно-правове забезпечення управління системою муніципальної безпеки великого міста на прикладі Києва.....	95
Майстренко К. М., Семенець-Орлова І. Протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів як механізм формування національної безпеки.....	40	Усаченко О. О. Професіоналізація офіцера-лідера у системі професійної військової освіти.....	103
Майстренко К. М., Семенець-Орлова І., Щур Н. О. Проблеми реінтеграції населення (забезпечення безпеки та контекст протидії контрабанді на територіях, наближених до тимчасово окупованих).....	45	Усаченко О. О. Теоретичний аналіз феномену військового лідерства.....	109
Попроцький О. П., Максимів М. Я. Цілі та інтереси у стратегічному управлінні.....	51	Чжан Фенхао Механізми регулювання професіоналізації кадрів публічної служби в умовах євроінтеграції як проблема національної безпеки.....	114
Потеряйко С. П., Белікова К. Г., Твердохліб О. С. Проблемні питання евакуації населення в безпечні місця в умовах воєнного стану. Український кейс.....	58	Чубіна А. С. Ризики децентралізації об'єднаних територіальних громад.....	120
Потеряйко С. П., Белікова К. Г., Твердохліб О. С. Особливості функціонування правового механізму державного управління		Шевчук Р. В. Механізми розвитку національної системи охорони здоров'я в контексті забезпечення національної безпеки в Україні.....	127

Майстренко Катерина Миколаївна,

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, e-mail: kate.maistr@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8586-9271>

Семенець-Орлова Інна,

доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, e-mail: innaorlova@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-9227-7426>

Maistrenko Kateryna Mykolayivna,

Candidate of Sciences in Public Administration, Associate Professor at the Department of Public Administration, Inter-regional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, Frometivska str., 2, e-mail: kate.maistr@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-8586-9271>

Semenets-Orlova Inna,

Doctor of Public Administration, Professor, Head of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, Frometivska str., 2, e-mail: innaorlova@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0001-9227-7426>

ПРОТИДІЯ КОНТРАБАНДИ ТА КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. Автором досліджено що, на сьогоднішній день в нашій країні державні механізми протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є важливими для забезпечення ефективного функціонування митної системи. Ці механізми повинні включати такі елементи, як публічне управління, державна служба та механізми подолання корупції. Підкреслено, що встановлення жорстких критеріїв прийняття на роботу до митних органів та підвищення рівня їх оплати. Це може сприяти приверненню до митної служби професіоналів, які дотримуються принципів прозорості та чесності, та зменшенню ризику корупції. Використання новітніх технологій у митній діяльності, таких як системи розпізнавання обличчя та відбитків пальців, щоб зменшити можливість фальшування документів та підrobки товарі. З'ясовано, що підвищення рівня правової грамотності громадян та включення їх до митного процесу, наприклад, через митні брокерські послуги, що дозволяє зменшити ризик контрабанди та корупції. Визначено, усі ці заходи мають на меті покращення ефективності та прозорості митної системи та підвищення рівня боротьби з контрабандою та корупцією. Важливо, щоб державні механізми протидії контрабанді та корупції були ефективними та постійно вдосконалювалися залежно від потреб та викликів сучасності.

Ключові слова: державні механізми, протидія контрабанді, протидія корупції, митне оформлення товарів, публічне управління, державна служба, механізми подолання корупції, безпека.

ANTI-SMUGGLING AND CORRUPTION DURING CUSTOMS CLEARANCE OF GOODS AS A MECHANISM OF FORMING NATIONAL SECURITY

Abstract. The author has researched that, to date, in our country, state mechanisms for combating smuggling and corruption during customs clearance of goods are important for ensuring the effective functioning of the customs system. These mechanisms should include elements such as public administration, civil service and anti-corruption mechanisms. It is emphasized that the establishment of strict

criteria for hiring customs authorities and raising the level of their pay. This can help attract professionals who adhere to the principles of transparency and honesty to the customs service and reduce the risk of corruption. Using the latest technologies in customs operations, such as facial and fingerprint recognition systems, to reduce the possibility of document falsification and counterfeit goods. It was found that increasing the level of legal literacy of citizens and including them in the customs process, for example, through customs brokerage services, which allows to reduce the risk of smuggling and corruption. It was determined that all these measures are aimed at improving the efficiency and transparency of the customs system and increasing the level of combating smuggling and corruption. It is important that state mechanisms for combating smuggling and corruption are effective and constantly improved depending on the needs and challenges of today.

Key words: state mechanisms, anti-smuggling, anti-corruption, customs clearance of goods, public administration, civil service, anti-corruption mechanisms, security.

Постановка проблеми. Протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є однією з найважливіших проблем сучасної держави. Ці явища не тільки наносять шкоду економіці країни, але й порушують законні права підприємців, знижують рівень довіри до владних структур та загрожують національній безпеці. Протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів потребує комплексних заходів, таких як підвищення кваліфікації працівників митних органів, впровадження новітніх технологій, ефективного моніторингу та аналізу митних операцій, розробки та впровадження спеціальних програм та механізмів контролю. Додатково до цього необхідно забезпечити підвищення етики та відповідальності працівників державної служби, а також вжити ефективних заходів для запобігання корупції та підкупу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми державного механізму протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів досліджували такі науковці, як: С. Білокопитов, О. Бондаренко, А. Кравченко, Ю. Гончаренко, О. Михайлюк та інші.

Мета статті. Метою цієї статті є розгляд державних механізмів протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державні механізми протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є важливими для забезпечення ефективного функціонування митної системи. Ці механізми повинні включати такі елементи, як публічне управління, державна служба та механізми подолання корупції.

На думку вченого Ю. Гончаренко (Гончаренко) нижче наведено деякі конкретні заходи, які можуть допомогти у боротьбі з корупцією та контрабандою:

– *Підвищення ефективності митного контролю.* Це можна зробити шляхом використання

сучасних технологій, таких як сканери та інші засоби контролю. Для цього також потрібно навчати та підготовлювати спеціалістів, які займаються митним контролем.

– *Забезпечення доступності та прозорості інформації про роботу митних установ.* Це можна зробити шляхом відкриття баз даних, звітностей та інформаційних порталів, які будуть надавати детальну інформацію про діяльність митних установ.

– *Підвищення відповідальності митних службовців.* Для цього потрібно встановити чіткі критерії оцінки результативності та відповідальності службовців, виявляти та покарати тих, хто порушує законодавство.

– *Розвиток механізмів громадського контролю.* Це може бути досягнуто шляхом залучення громадських організацій та активних громадян до митного контролю та митного оформлення товарів.

– *Проведення інформаційно-просвітницької роботи серед громадськості щодо небезпеки контрабанди та корупції.* Це може включати розповсюдження інформаційних матеріалів про шкідливі наслідки контрабанди та корупції, організацію навчальних курсів, семінарів та тренінгів для громадських організацій та активних громадян.

– *Запровадження електронного митного оформлення товарів.* Це зменшить контакти між митниками та заявниками та покращить прозорість процесу митного оформлення.

– *Реформування митної системи з метою забезпечення прозорості та відкритості в її роботі.* Це може включати зменшення кількості перевірок та скорочення строків оформлення митних документів.

– *Запровадження міжнародних стандартів у митній діяльності.* Це може допомогти забезпечити взаємне визнання митних документів та процедур та підвищити рівень міжнародного співробітництва в боротьбі з контрабандою та корупцією.

– Створення незалежного органу, який контролюватиме митну діяльність та протидію контрабанді та корупції. Це може бути комітет з питань митної діяльності або спеціальний орган, який скрадатиметься з експертів у цій сфері та матиме повноваження проводити розслідування та покладати відповідальність на порушників законодавства.

Отже, встановлення жорстких критеріїв прийняття на роботу до митних органів та підвищення рівня їх оплати. Це може сприяти приверненню до митної служби професіоналів, які дотримуються принципів прозорості та чесності, та зменшенню ризику корупції. Використання новітніх технологій у митній діяльності, таких як системи розпізнавання обличчя та відбитків пальців, щоб зменшити можливість фальшування документів та підробки товарів (Пашкова, 2018, с. 138).

Варто наголосити, що розвиток співпраці між митними органами різних країн для обміну досвідом та інформацією про найефективніші практики в боротьбі з контрабандою та корупцією. Запровадження системи повної відкритості та доступності інформації про митну діяльність, щоб забезпечити контроль з боку громадськості та мас-медіа.

Доречно зауважити, що підвищення рівня правової грамотності громадян та включення їх до митного процесу, наприклад, через митні брокерські послуги, що дозволяє зменшити ризик контрабанди та корупції. Усі ці заходи мають на меті покращення ефективності та прозорості митної системи та підвищення рівня боротьби з контрабандою та корупцією. Важливо, щоб державні механізми протидії контрабанді та корупції були ефективними та постійно вдосконалювалися залежно від потреб та викликів сучасності (Кравченко, 2016, с. 142).

Варто зауважити, що протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є складною та багатогранною задачею. Вона потребує координації зусиль різних державних і недержавних організацій та ініціатив, а також використання різноманітних механізмів та інструментів.

Одним з основних механізмів подолання корупції є забезпечення прозорості та відкритості у діяльності митних органів. Наприклад, розроблення та впровадження систем електронного митного декларування та митного контролю може допомогти у зменшенні можливості корупційних дій під час митного оформлення товарів (Михайлюк, 2018).

Отож, для ефективної протидії контрабанді та корупції також необхідно забезпечити належний рівень кваліфікації державних службовців,

а також підвищити їх відповідальність за свої дії. Розроблення та впровадження кодексів етики та поведінки може також сприяти зменшенню ризику корупції та контрабанди. Важливо підтримувати співпрацю між різними державними та недержавними організаціями, в тому числі міжнародними організаціями, для обміну досвідом та впровадження сучасних міжнародних стандартів в галузі митної та податкової політики.

Варто підкреслити, що протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є складною та багатогранною задачею, яка вимагає комплексного підходу та застосування різноманітних механізмів та інструментів.

Варто підтримати думку вченого О. Бондаренко (Бондаренко, 2017), що протидія корупції та контрабанді в митному контексті вимагає комплексного підходу та впровадження ефективних механізмів контролю та відповідальності. Для досягнення цієї мети необхідно:

- підвищувати кваліфікацію працівників митних органів та забезпечувати їх ефективними засобами контролю;

- впроваджувати новітні технології та програмне забезпечення, що дозволяє автоматизувати процеси митного контролю та виявлення порушень;

- здійснювати ефективний моніторинг та аналіз митних операцій з метою виявлення тенденцій та ризиків у сфері контрабанди та корупції;

- розробляти та впроваджувати ефективні механізми відповідальності за порушення митних правил та корупційних діянь;

- посилювати співпрацю між митними органами та іншими відомствами, зокрема правоохоронними органами, з метою обміну інформацією та координації заходів протидії корупції та контрабанді;

- забезпечувати прозорість та відкритість у діяльності митних органів, що дозволить ефективніше контролювати їх дії та уникнути корупційних схем.

Варто підкреслити, що протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів вимагає комплексних заходів, включаючи підвищення кваліфікації працівників митних органів, впровадження новітніх технологій, ефективного моніторингу та аналізу митних операцій, розробки та вдосконалення законодавства, залучення громадськості та створення позитивного соціального середовища, що сприяє запобіганню корупції та контрабанді (Осадець, 2016, с. 141).

Крім того, важливо забезпечувати ефективну координацію між різними державними органами, які займаються боротьбою з контрабан-

дою та корупцією, зокрема між митними органами, правоохоронними органами, податковою та митною службою.

Доречно зауважити, що постійне вдосконалення державних механізмів протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є невід'ємною частиною побудови ефективної держави, яка забезпечує своїм громадянам право на рівність перед законом, безпеку та процвітання.

Окрім державних механізмів, важливо також залучення громадськості та цивільного суспільства до боротьби з контрабандою та корупцією. Це може бути досягнуто через різноманітні ініціативи, такі як розвиток громадських антикорупційних організацій, прозорість та відкритість митних операцій, залучення громадських обсерваторів до митного контролю та інші (Кобзарьова, 2019).

Крім того, важливо забезпечити високу етичність та професіоналізм державних службовців, які займаються митним оформленням товарів та контролем за їх перетином кордону. Це може бути досягнуто шляхом проведення ефективних процедур рекрутчину та навчання, забезпечення належної оплати праці, встановлення етичних стандартів. У кінцевому результаті, ефективна боротьба з контрабандою та корупцією під час митного оформлення товарів є важливою складовою побудови правової та демократичної держави, яка забезпечує розвиток економіки та підвищення життєвого рівня своїх громадян (Білокопитов, 2017).

Варто підкреслити, що іншим важливим механізмом протидії контрабанді та корупції є створення відкритих та прозорих механізмів публічного управління. Це означає, що дії державних службовців та митників повинні бути доступні для перевірки громадськістю та іншими контролюючими органами.

Також важливим елементом є залучення громадськості до процесу протидії корупції та контрабанді. Громадськість може допомогти у виявленні порушень та недобросовісних дій митників та державних службовців, а також підвищити рівень свідомості про важливість боротьби з цими явищами (Пономарьова).

Крім того, національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Державна фіскальна служба та інші органи повинні працювати разом, використовуючи новітні технології та механізми для ефективної боротьби з контрабандою та корупцією. Потрібно відзначити, що успіх в боротьбі з контрабандою та корупцією залежить від політичної волі влади та стійкості громадського тиску. Тому важливо підтримувати високу рівень гро-

мадської активності та залученості до цих процесів (Продан, 2019).

Доречно наголосити, що узагальнюючи, протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів вимагає комплексних заходів, включаючи підвищення кваліфікації працівників митних органів, впровадження новітніх технологій, ефективного моніторингу та аналізу митних операцій. Наступним кроком після впровадження базових заходів може бути розробка та впровадження програм та ініціатив з підвищення свідомості та освіти громадян щодо проблеми корупції та контрабанди. Також важливим є залучення цивільного суспільства та громадських організацій до контролю за діяльністю митних органів та сприяння забезпеченню прозорості та відкритості їх роботи (Палагнюк, Палагнюк, 2017).

Отож, одним із важливих механізмів подолання корупції та контрабанди є також встановлення строгих критеріїв відбору кваліфікованих кандидатів на посади в митних органах, а також системи моніторингу та контролю за їхньою діяльністю. Крім того, важливим є створення сприятливих умов для бізнесу та зменшення бюрократичних перешкод, що також може сприяти зменшенню інцидентів контрабанди та корупції.

Таким чином, боротьба з контрабандою та корупцією під час митного оформлення товарів є складною та багатовимірною задачею, яка вимагає комплексних та системних підходів. Тільки за умови впровадження різноманітних заходів та механізмів можна досягти значного прогресу в цій сфері та забезпечити ефективну протидію контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів.

Висновок. Таким чином, проаналізувавши вищезазначене можна дійти висновку, що протидія контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів є важливою складовою державної політики в Україні. Для досягнення цієї мети необхідно вдосконалювати діючі механізми та впроваджувати нові, зокрема забезпечувати підвищення кваліфікації митників, використовувати новітні технології, ефективний моніторинг та аналіз митних операцій та встановлювати жорсткіше покарання за порушення митних правил.

Крім того, важливо забезпечувати прозорість та відкритість у сфері митного оформлення, залучення громадськості до моніторингу та контролю за діяльністю митних органів. Також важливо удосконалювати систему публічного управління та державної служби з метою забезпечення високих стандартів етики та професіоналізму в роботі митних службовців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білокопитов С. О. Інституційний аналіз митної політики в Україні. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmgu_ekon_2017_25_9
2. Бондаренко О. В. Митна політика та механізми її реалізації в умовах інтеграції України до світової економіки. 2017р. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmgu_2017_25_2_3
3. Гончаренко Ю. Організаційні та методичні аспекти митного контролю. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle>.
4. Кобзарьова О. В. Корупційні прояви в діяльності органів митного контролю в Україні. *Економіка розвитку*. 2019 р URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есро_2019_2_11
5. Кравченко А. Митний контроль як елемент митної політики України. *Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2016 р. С. 140–147.
6. Ляшенко О. Ю, Руденко М. І. Митна політика як складова державної економічної політики України. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhdu_ekon_2018_30_24
7. Михайлюк О. М. Організаційні та методичні засади боротьби з контрабандою на митному кордоні України 2018 р. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pryz_2018_143_13
8. Осадець О. Митний контроль як елемент державного управління. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2016 р. № 2. С. 139–144.
9. Палагнюк Ю. І, Палагнюк Ю. О. Митна політика як складова економічної стратегії України. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/efp_2017_3_1
10. Пашкова І. Сучасні методи митного контролю. *Економічні науки*. 2018 р. С. 136–141.
11. Пономарьова О. О. Фінансові аспекти забезпечення митного контролю в Україні. URL: <https://doi.org/10.31548/dopovidi2020.03.015>
12. Продан Т. В. Митна політика Європейського Союзу та України в умовах глобалізації: порівняльний аналіз. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnast_2019_1_9

REFERENCES:

1. Bilokopytov S. O. Instytutsiyni analiz mytnoi polityky v Ukraini. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmgu_ekon_2017_25_9
2. Bondarenko O. V. Mytna polityka ta mekhanizmy yii realizatsii v umovakh intehtratsii Ukrainy do svitovoi ekonomiky. 2017r. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmgu_2017_25_2_3
3. Honcharenko Yu. Orhanizatsiini ta metodychni aspekty mytnoho kontroliu. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle>
4. Kobzarova O. V. Koruptsiini proiavy v diialnosti orhaniv mytnoho kontroliu v Ukraini. *Ekonomika rozvytku*. 2019 r URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есro_2019_2_11
5. Kravchenko A. Mytnyi kontrol yak element mytnoi polityky Ukrainy. *Naukovi zapysky Kirovohrads'koho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2016 r. S. 140–147.
6. Liashenko O. Yu, Rudenko M. I. Mytna polityka yak skladova derzhavnoi ekonomichnoi polityky Ukrainy. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhdu_ekon_2018_30_24
7. Mykhailiuk O. M. Orhanizatsiini ta metodychni zasady borotby z kontrabandoiu na mytnomu kordonі Ukrainy 2018 r. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pryz_2018_143_13
8. Osadets O. Mytnyi kontrol yak element derzhavnogo upravlinnia. *Naukovyi visnyk Mykolaiv'skoho derzhavnogo universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho*. 2016 r. № 2. S. 139–144.
9. Palahniuk Yu. I, Palahniuk Yu. O. Mytna polityka yak skladova ekonomichnoi stratehii Ukrainy. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/efp_2017_3_1
10. Pashkova I. Suchasni metody mytnoho kontroliu. *Ekonomichni nauky*. 2018 r. S. 136–141.
11. Ponomarova O. O. Finansovi aspekty zabezpechennia mytnoho kontroliu v Ukraini. URL: <https://doi.org/10.31548/dopovidi2020.03.015>
12. Prodan T. V. Mytna polityka Yevropeiskoho Soiuzu ta Ukrainy v umovakh hlobalizatsii: porivnialnyi analiz. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnast_2019_1_9